

Az elhelyezési szolgálat korszerűsítésének szükségessége, az áttérés feltételei, az új rendszerrel szemben támasztott követelmények*

*Dr. Damó László vezérőrnagy
a hadtudományok kandidátusa*

1974. január 1-től az MN elhelyezési szolgálata új korszerűsített szervezeti rendszerre és munkarendre tért át. A korszerűsítés szervezeti vonatkozású változásait a Magyar Néphadsereg hadtápfőnökének 011/1974. (HKm. 2.) számú utasítása tartalmazza. Jelen cikk a változtatások lényeges jellege mellett arra is kitér, hogy miért volt szükség a változásokra és röviden vázolni kívánja, hogy a már végrehajtott és a jövőben még tervezett változtatásoktól az elhelyezési szolgálatban, és főleg a csapatok életében várhatóan mi lesz jobb, kedvezőbb.

Az elhelyezési és beruházási szolgálat korszerűsítésére vonatkozó elgondolás kimunkálása mintegy két éve folyik. Ennek során néphadseregünk és a hadtápszolgálat vezetése nagy gondot fordított arra, hogy a korszerűsítés tegye lehetővé a fejlesztési célkitűzések megvalósítását és biztosítsa az új rendszerre történő zökkenőmentes áttérést. Az MN vezetése által támasztott követelmények, a hadtápfőnökség és az elhelyezési szolgálat vezetőinek elgondolása, valamint a szakmai igények figyelembevételével döntött a vezetés úgy, hogy a változtatások feleljenek meg a már említett követelményeknek, azt figyelembe véve, hogy a korszerűsítés szervezeti változtatásokon túlmenően a szolgálat működésének széles körű változtatását, javítását is eredményezze. A szervezeti változások szükségességét több tényező indokolta, melyek közül a legfontosabbak a következőkben foglalhatók össze.

A Magyar Néphadsereg ingatlan állományának jelentős része az 1950-es évek elején létesült és azóta is folyamatosan növekszik. 1970-ben történt felmérés adatait figyelembe véve az MN kezelésében levő építmény- és lakásállomány a negyedik ötéves tervidőszakban is jelentősen növekszik és az ötödik ötéves terv kereteinek feltételezett alakulását figyelembe véve az építmény-állományérték várhatóan az 1970. évi szinthez képest több, mint egyötödével, a kezelendő lakásállomány pedig

* Megjelent a „HONVÉDELEM” 1974. 3. „T” számában.

— figyelembe véve a lakásépítkezések fokozására vonatkozó párt- és kormányhatározatot, várhatóan mintegy kétharmaddal növekszik.

A mennyiség növekedést folyamatos minőségi fejlesztés is kísérte, ezért az építményállomány felszereltsége nemcsak korszerűbbé, hanem egyben bonyolultabbá is vált és válik továbbra is. Olyan formákat és lehetőségeket kellett felkutatni és kidolgozni, melyek a hadsereg sajátos körülményei között is biztosítják a további fejlődést, figyelembe véve azt is, hogy az építményvagyon növekedésével jelentős részének fizikai és erkölcsi avulásával arányosan — alapvetően objektív (létszám, pénz, kapacitás hiány) okok miatt — nem fejlődött a szükségleteknek megfelelően a fenntartási tevékenység olyannyira, hogy egyes területeken egy-két évtizedes lemaradás mutatkozik.

Így például a korábbi években az MN jelentős volumenű pénzeszközöket használt fel az ingatlanállomány, továbbá a kapcsolódó technikai, gépészeti berendezések korszerűsítésére. Ennek nyomán számos — magas egyedi értékű, bonyolult — gépészeti berendezés kezdte meg működését anélkül, hogy a biztonságos üzemeltetés és a folyamatos karbantartás személyi és tárgyi feltételeit megteremtettük volna. A megfelelő képzettségű szakemberállomány és a szervizhálózat hiánya azzal a következménnyel jár, hogy a magas egyedi értékű berendezések idő előtt elhasználódnak, folyamatos üzemeltetésük pedig rendkívül veszélyessé válik.

Az is világossá vált, hogy az elhelyezési szolgálatban a további rendszerben történő állománytáblás növeléssel már nem lehetséges, és nem is célszerű biztosítani épületvagyonunk növekedésével párhuzamosan a szolgálat létszámfejlesztését. Ezért kedvező feltételeket teremtett a problémák megoldásához, hogy a fegyveres erők és testületek hatékonyabb gazdálkodási rendszerének kialakításával, a nem közvetlen védelmi jellegű feladatokat ellátó szervezetek leválasztásával kapcsolatban az MSZMP Pol. Biz. 1970. október 20-án határozatot hozott és ennek nyomán honvédelmi bizottsági határozat írja elő az elhelyezési szervek termelő és szolgáltató részlegeinek a védelmi ágazatról történő leválasztását és költségvetési üzemi formában való működtetését. Erre vonatkozó állami előírásokat a honvédelmi miniszter 035/1973. (HKm. 10.) számú utasítása tartalmazza.

Indokolta a szolgálat átszervezését, hogy bár megkezdődött a korszerűsítése, melynek néhány fázisát ismertetem, ez főleg felső szinten és alsóbb szinteken néhány rész kérdésben realizálódott. A felsőbb irányítási és a döntően ott maradt operatív végrehajtási feladatok szervezeti elkülönítése is igényli, hogy a felső szinten megkezdett korszerűsítése alsóbb szinten is folytatódjék. Sürgetőleg hat a szolgálat elavult adminisztrációs rendszere is.

A korábbi változtatásokkal, tehát már megkezdődött a szolgálat korszerűsítése. Így az eddigiek során konkrétan:

— a seregtest és a magasabbegység törzsekben létrejöttek az elhelyezési szolgálat rendszerének szervezeti és személyi feltételei;

— létrehozásra kerültek az MN Elhelyezési és Beruházási Szolgálat Főnökség beruházási munkáját segítő szervei: a KÖZBER, mely 1973-ban

már jelentős nagyságrendű munkát bonyolított, valamint átszervezésre került az MN építőipari vállalata (ÉKV), ennek kapcsán kapacitása 80%-kal nőtt;

— átmeneti megoldásként kialakításra került az MN Elhelyezési Ellátó Központ, alapvetően szakanyagellátási és fejlesztési feladatok végrehajtására;

— a honvédelmi miniszter elvtárs direktívájában foglaltakkal összhangban kialakultak a helyi csapatépítkezés irányításának és végzésének főbb elvei, módszerei, melyet MNVKF-i és MNHF-i utasítások szabályoznak;

— az elmúlt évek tapasztalatai alapján kialakult az MN nagyberuházások vonatkozásában a „központi csapatépítkezések” rendszere. E munka alapvetően az MN műszaki csapatai repülőtér-építő zászlóaljai és 1973 második felétől az MN építő szakcsapata egy részének bevonásával kerül végrehajtásra.

E módosítások alapvetően egyes részterületen hoztak változást a teljes problémakomplexumot megoldani nem tudták. Olyan általános változtatás kidolgozására volt szükség, amely egyrészt hatékonyan érvényesíti a vonatkozó határozatoknak és parancsoknak megfelelően a költségvetési üzemi formát, másrészt rugalmasan illeszkedik a katonai rendszerbe, mindezek mellett maradéktalanul eleget tesz a honvédelmi miniszter elvtárs által meghatározott irányelvekben foglaltaknak, mely szerint a korszerűsített szolgálatnak el kell érnie, hogy:

— az építményfenntartási és az üzemeltetéssel összefüggő szolgáltatási tevékenységet növekvő színvonalon legyen képes biztosítani;

— érezhetően javuljon a csapatok által használt építményállomány napi fenntartási és kezelési színvonala;

— biztosított legyen a néphadsereg növekvő lakásállományának kellő színvonalú fenntartása; és elégítse ki térítés ellenében a bérlőket terhelő javítási igényeket.

Mindezek mellett meghatározták a miniszteri irányelvek, hogy a növekvő színvonalú építményfenntartást, szolgáltatást a kiépülő szervezeteknek alapvetően a folyamatos műszaki fejlesztéssel és új technológiai módszerek alkalmazásával kell biztosítani.

A kidolgozott és ez év januárjától részben bevezetett új rendszerben, a szolgálat működésének szempontjából két rendszert, a *használók*, illetve az *elhelyezési és beruházási szakszolgálat* rendszerét különböztetjük meg. Ezt az alábbiak indokolják:

— az elhelyezési szolgálat feladatainak egy része a csapatok, intézetek, szervek életével szorosan összefügg, ezért ezen feladatok ellátásának fontossági sorrendjét alapvetően a csapatok (használók) képesek meghatározni. A feladatok megoldásához szükséges eszközök jelentős hányadával azonban nem a használók, hanem az elhelyezési felügyelőségek rendelkeznek, így esetenként olyan feladatok nyerneek megoldást, melyek a csapatok, intézetek, szervek szempontjából nem elsődlegesek.

Az előzőek, valamint a rendelkezésre álló anyagi lehetőségek, a szűk építő-, szak- és szerelőipari kapacitás miatt kialakult hiánygazdálkodás következtében a feladat — felelősség egysége nem érvényesülhetett, ezért szükségyszerűvé vált a csapatok önállóságának fokozása, a lehetőségek hatékonyabb kihasználása. A hatáskörök újszerű meghatározása az ingatlanállomány magasszintű fenntartásának érdekazonosságában növeli a használók jogkörét, anyagi lehetőségeit;

— az elhelyezési és beruházási szolgálat rendszerét mindazon az EBSZF-nek alárendelt szervezetek képezik, amelyek — vagy közvetlen, vagy közvetve középírányító szerv útján a szolgálat zárt rendjét alkotják. Ebben a rendszerben az elhelyezési szolgálat *katonai és költségvetési üzemi*, illetve vállalati típusú szervezeti formában működve látja el feladatát, illetve építő szakcsapatként ténykedik.

Az átszervezésre vonatkozó elgondolás lényegét az alkotta, hogy az elhelyezési szakszolgálat meglévő szervezeteiből kialakításra került egy középszintű vezető szerv, melynek feladata egyrészt a szolgáltató üzemek vezetése, másrészt pedig a területileg újrendezett megmaradó katonai szervezetek néphadseregére kiterjedő hatósági jogköri munkájának irányítása. Konkrét megvalósítását két alapvető ütemben realizáljuk. Az első ütem kezdete 1974. január 1., ennek realizálását kezdtük meg most, a második ütem tervezett ideje 1975;

— az első ütemben létrehoztuk az MN Építési és Szolgáltatási Főigazgatóságot, továbbá költségvetési üzemmé az MN Központi Gépjavító Üzemet és az öt MN Építménykarbantartó és Szolgáltató Üzemet. Ezzel egyidőben új feladatainak megfelelően Elhelyezési Igazgatóság megnevezéssel átszerveztük az EFÜ-ket.

Konkrétan 1974. január 1-ével létrejött az MN Építési és Szolgáltatási Főigazgatóság, valamint öt Elhelyezési Igazgatóság. Fenti határidővel költségvetési üzemmé az MN Központi Gépjavító Üzem, valamint az elhelyezési igazgatóságok működési területének megfelelően öt Építménykarbantartó és Szolgáltató Üzem került létrehozásra.

Mindezek konkrét megvalósítása érdekében 1974. március 31-ével az EBSZF-ség alárendeltségében megszűnt az MN Elhelyezési Ellátó Központ, az Elhelyezési Anyagraktár és a Debrecen-i Elhelyezési Felügyelőség.

Mind az elhelyezési igazgatóságok, mind pedig a költségvetési üzemek az MN Építési és Szolgáltatási Főigazgatóság alárendeltségébe kerültek 1974. március 31-től.

Az első ütem alatt továbbra is katonai-szervezeti keretek között marad a csapat elhelyezési szolgálat, változatlan jogállásban, létszámban.

Azért, hogy kellő tapasztalatok birtokában lehessen a második ütemre való áttérést megszervezni, 1974. június 1-től kísérleti jelleggel 3—4 típusszervezetenél (laktanyában) a távlatilag elképzelt szervezeti és hatáskör szerint működtetjük a laktanya elhelyezési szolgálatot és a hozzá csatlakozó kísérleti üzemi kirendeltséget;

— a második ütemben 1975-től tervezzük átszervezni a csapat elhelyezési szolgálatot oly módon, hogy a csapat elhelyezési szolgálatban csak

a vezető állomány marad, kis létszámban a felszabaduló állományból, valamint a költségvetési üzemek fejlesztésére fordítható anyagi eszközökből és az e területen biztosítható állománynövelés lehetőségeinek kihasználásával pedig kialakítást nyernek a csapatoknál működő üzemi kirendeltségek.

Az MN elhelyezési szolgálat korszerűsített rendszere

Az előzőekben kifejtettek szerint az MN elhelyezési szolgálat az MN Elhelyezési és Beruházási Szolgálat Főnökség (EBSZF-ség) alárendeltségében működő szervezetekre, illetve a seregtestek, magasabbegységek elhelyezési szolgálata által vezetett — az MN létesítményeit használó — csapatelhelyezési szolgálatra osztható.

Vegyük sorra ezeket

1. Az elhelyezési és beruházási szolgálat rendszerében katonai szervezetek, valamint termelő szervezetek találhatóak. Ez utóbbiak között vannak vállalati rendszerben működők, költségvetési üzemi szervezetek és új kiképzési rendszerű műszaki (építő) szakcsapatok.

A) Katonai szervezetek

Az MN Elhelyezési és Beruházási Szolgálat Főnökség helyét, szerepét és fő feladatait jelen cikk — annak ellenére, hogy itt alapvető változás nem történt — tájékoztató jelleggel azért ismerteti, hogy összefüggéseiben kerüljenek kifejtésre a szolgálat valamennyi szervének funkciói. Az EBSZF-ség MN hatáskörű katonai irányú szervezetként a hadtápfőnökség szerve, mely a honvédelmi miniszter és az MNHF által meghatározott irányelvek alapján végzi a szolgálat felsőszintű vezetését, seregtestek elhelyezési szolgálatát. Operatív feladatokkal annyit foglalkozik, amennyit a felső katonai vezetés elvár, szükségesnek tart.

Fő feladatai a következők:

— az elhelyezési igények az MNVK érintett szerveivel és az egyéb HM-szervekkel történő egyeztetése, ennek alapján középtávú építési tervjavaslat kidolgozása, felsőszintű döntésre való előterjesztése;

— valamennyi jelentős beruházás és rekonstrukció felső szintű előkészítése; az egyedileg kezelt beruházások egyeztetése, döntésre való előterjesztése;

— a csapatépítkezések tervének összeállítása, jóváhagyásra történő előterjesztése;

— a jóváhagyott építési terv — ezen belül a beruházások, csapatépítkezések és jelentősebb rekonstrukciók — megvalósításának elrendelése;

— a szakanyagellátási, a beruházási, az ingatlankezelési (fenntartási és az üzemeltetési) tevékenységek gyakorlásának szabályozása, valamint az összefüggő igazgatási és ellenőrzési feladatok ellátása;

— az elhelyezési szolgálatok szakmai irányítása; a működésükhöz szükséges pénzeszközök (kv.-i előirányzatok, hitelek) és egyéb feltételek biztosítása;

— a közvetlen alárendelt szervek, vállalatok, felügyeleti tevékenységének ellátása.

Hatásköre kiterjed minden olyan tevékenységre, amelynek szabályozására és ellenőrzésére, szakhatósági, illetve felügyeleti jogköréből eredően jogosult, függetlenül attól, hogy e tevékenységet milyen szervezeti egységekben végzik. Szorosan együttműködik az érintett HM-szervekkel, valamint a népgazdaság megfelelő ágazati és funkcionális főhatóságaiival és szerveivel.

Az MN Építési és Szolgáltatási Főigazgatóság MN hatáskörű közép-szintű operatív irányító és végrehajtó szervként katonai-igazgatási és ellátási, illetve az ingatlankezelési feladatok, valamint a termelési és szolgáltatási tevékenységek irányítására új struktúra létrehozásával került kialakításra.

Fő feladatai a következők:

— a költségvetési üzemek; építményfenntartási és szolgáltatási tevékenységének műszaki, gazdasági irányítása;

— a kezelésből eredő felügyeleti feladatok elvégzése, a rendeltetés-szerű használat ellenőrzése, építésfelügyeleti funkciók másodfokon történő ellátása, elhelyezési igazgatóságok irányítása;

— az elhelyezési szakanyagellátás központi tervezése, anyagbeszerzés, tárolás, elosztás, felhasználás, szakanyagfejlesztés;

— országos szinten az MN lakás- és ingatlangazdálkodási feladatok végrehajtása;

— felsőbb szinten jóváhagyott; és hatáskörébe utalt beruházási célkitűzések előkészítése, az MN beruházó vállalatának bevonásával történő realizálása, a végrehajtás ellenőrzése;

— a központi csapatépítkezések előkészítése, a műszaki kiviteli tervek biztosítása az MN építőipari szakcsapata és a honi légvédelem műszaki egysége részére;

— az összesített építési terv figyelembevételével a területileg illetékes elhelyezési igazgatóságok bevonásával — összevékenység elemzése, javaslatok kidolgozása, az MN szinten jóváhagyott csapatépítkezési terv végrehajtásának ellenőrzése, értékelése;

— az építési, termelési, szolgáltatási és üzemviteli tevékenységekkel kapcsolatos műszaki fejlesztési feladatok ellátása.

A főigazgatóság hatásköre a kezelői jogból eredően kiterjed az MN csapataira, intézeteire, szerveire, az MN kezelésében levő lakások, valamint a nem katonai jellegű ingatlanok bérlőire; az elhelyezési költségvetési gazdálkodási funkcióból eredően ellenőrzési feladatkörében a seregtestek és főnökségek elhelyezési szolgálatára.

Külső kapcsolatait illetően, szerződéses kapcsolatban van az MN beruházó vállalatával, építőipari szakcsapatával, a polgári védelem érin-

tett részeivel, valamint népgazdasági középírányító szervekkel; az ellátás vonatkozásában kapcsolatban van a csapatokkal, intézetekkel és szervezetekkel.

Gazdálkodási rendje: költségvetési bruttó gazdálkodás

Az MN elhelyezési igazgatóságok az igazgatási és ellátó ágazat területi hatáskörű katonai végrehajtó szervei.

Fő feladataik a következők:

— a célkitűzések, a működési területén levő építményállomány, valamint a csapatigények figyelembevételével a felújítási feladatterv meghatározása az MN Építménykarbantartó és Szolgáltató Üzem részére;

— az ingatlanok kezelői jogának megszervezése, az ingatlanokkal történő gazdálkodás;

— a kezelői funkcióból eredő felügyeleti feladatok ellátása (építési munkák elvégzéséhez hozzájárulás kiadása);

— a csapatok, intézetek és szervek rendelkezésére álló elhelyezési anyagi eszközök jogcím szerinti, vagy rendeltetésszerű felhasználásának, valamint a csapatépítkezések szakszerű végrehajtásának és elszámolásának ellenőrzése.

Hatáskörük kiterjed a működési területükön levő csapatok, intézetek és szervek elhelyezési szolgálatának szakellenőrzésére. Kapcsolatban vannak a népgazdasági szervezetekkel, hatóságokkal.

Gazdálkodási rendjük bruttó költségvetési gazdálkodás.

B) *Vállalati rendszerben* működik továbbra is az MN építőipari vállalat (ÉKV) és beruházó vállalata (KÖZBER) már korábban létrehozott, meglévő szervezetével. Az új szervezeti felépítésének megfelelően a szervek a szükséges mérvben kapcsolatot fognak kialakítani az Építési és Szolgáltató Főigazgatósággal.

C) Az elhelyezési szolgálat *költségvetési üze*mei nem tartoznak az MN hadrendjébe, a vezetői állomány kivételével (tiszték) nem állománytáblás szervek. Létszámukat — feladattervük alapján a rendelkezésre bocsátott beralapon belül — maguk az üzemek tervezik. Azt figyelembe véve, hogy a költségvetési üzemek létrehozásával, majd későbbi növelésével kapcsolatban a vezetők és irányító fizikai dolgozók biztosítása jelentős és problematikus feladat, az MN vezetése biztosítja, hogy az irányító állomány döntő része kinevezett polgári alkalmazott legyen. Ezek — a vezető tisztekkel — hivatottak az üzemek gerincét alkotni.

Az üzemek önköltségük térítése ellenében az MN csapatai részére, azok megbízása alapján karbantartási jellegű építő-, szak- és szerelőipari munkákat végeznek; építményeket, illetve azok meghatározott gépészeti és elektromos berendezéseit, rendszereit üzemeltetik.

Az üzemek éves terv (költségvetés) alapján dolgoznak. Tervük alapját a csapat elhelyezési szolgálatvezető által kidolgozott, a parancsnok

által jóváhagyott karbantartási, szolgáltatási terv, az elhelyezési igazgatóságok által meghatározott feladatterv képezi. A Központi Gépjavító Üzem tervét az ÉSZFI vezetője hagyja jóvá.

Az *MN Központi Gépjavító Üzem* (MN KGÜ), MN hatáskörű végrehajtó szerv.

Fő feladatai:

- kutak fúrása, kompresszorozása;
- vízgépek, olaj- és gázegők, hűtőaggregátok, kompresszorok, villanymotorok, műszerek, automatikai elemek javítása, műszerhitelesítés;
- létesítmények érintésvédelmi hálózatának, villámvédelmének ellenállásmérése, egyéb mérések elvégzése.

Külső kapcsolatait illetően szerződéses kapcsolatban van az MN csapataival, intézeteivel és szerveivel, VA alakulatokkal, a területi építménykarbantartó és szolgáltató üzemekkel, népgazdasági szervekkel.

Gazdálkodási rendje: költségvetési üzemi gazdálkodás.

Az *MN Építménykarbantartó és Szolgáltató Üzem-ek* (MN ÉKSZÜ) területi hatáskörű végrehajtó szervként kerülnek létrehozásra.

Fő feladataik az alábbiak:

— a csapatok igényeinek figyelembevételével elhelyezési igazgatóságok által kidolgozott feladattervek és a jóváhagyott költségvetés alapján elvégzik a karbantartási és felújítási munkákat, illetve gondoskodnak — a vállalatokkal között szerződések alapján a munkák elvégzéséről;

— az MN-ben érvényes követelmények és normák alapján karbantartási, üzemeltetési, szerviz tevékenységet folytatnak a működési területén elhelyezkedő csapatokkal, intézetekkel és szervekkel kötött szerződések alapján, melynek egy részét a laktanyai üzemi kirendeltségek bevonásával realizálják;

— ellátják a gépészeti berendezések szervízmunkáit, biztosítják a váratlan meghibásodások azonnali elhárítását;

— javítják az elhelyezési szakanyagokat;

— elvégzik az MN kezelésű lakóházak karbantartási, felújítási munkáit, biztosítják üzemeltetésüket.

Külső kapcsolatait illetően szerződéses kapcsolatban van a csapatokkal, intézetekkel, egyéb katonai folyószámlás szervekkel, üzemekkel, valamint a népgazdasági szervekkel.

Gazdálkodási rendje: költségvetési üzemi gazdálkodás.

Az *üzemi (laktanyai) kirendeltségek helyi (laktanyai) üzemeltető és karbantartó szervezetek*. Ezek az átszervezés második ütemében (1975-től) kerülnek létrehozásra, alapvetően a csapatelhelyezési szolgálatok bázisán, a jelenlegi állományból, valamint beralap útján biztosítandó fejlesztésből. Ez azt jelenti, hogy amire az elhelyezési szolgálat állománytáblás formáiban nem volt mód, a létszám és ezzel a kapacitás problémák megoldására fokozatosan lehetőségünk lesz.

Tervezett fő feladataik a következők:

— szolgáltatási feladatkörben végzik a kazántelemek és a kapcsolódó fűtési rendszerek, a közművek üzemeltetését, folyamatos karbantartását; valamint a sorállománnyal nem rendelkező intézetek és szervek épületeinek, valamint a lakóépületek közös használatú helyiségeinek takarítását;

— karbantartási feladatkörben végrehajtják a katonai jellegű építmények, az M kezelésű lakóépületek, a bútorok és berendezési tárgyak javítását; továbbá az MN kezelésű lakóépületek bérlőinek megrendelése alapján a lakások karbantartását.

Az üzemi kirendeltségek működési szisztémáját röviden a következőkben lehet jellemezni:

— a csapatelhelyezési szolgálat a tárgyévét megelőzően a területileg illetékes elhelyezési igazgatóság együttműködésével elkészíti az objektum építményeinek javítási, karbantartási és üzemeltetési tervét. Ennek alapján az üzemi kirendeltségek minden esetben kötelesek elvégezni az építmények folyamatos építőmesteri, szak- és szerelőipari, valamint a szakanyagok javítási munkáit; az épületgépészeti berendezések, közművek üzemeltetését; a helyiségek takarítását. Éves tervüket tehát egyrészt a csapatok, intézetek, szervek igénye (feladatterve), másrészt a lakóépületek kezeléséből adódó feladatok határozzák meg. Emellett a csapatok, intézetek, szervek az építmények nagyobb volumenű karbantartási munkáit, valamint a gépek, berendezések szervizelését kapacitástól függően, a Karbantartó és Szolgáltató Üzemmél, vagy szabadáras rendszerben a népgazdasági szervekkel tudják elvégeztetni.

Fenti feladatok végrehajtása érdekében az illetékes MN Építmény-karbantartó és Szolgáltató Üzem a csapatokkal, intézetekkel és szervekkel, az üzemi kirendeltségek által végzett feladatokra, valamint a szerviz tevékenységre éves átalány szerződést köt, nagyobb karbantartási feladatokra viszont esetenként rögzített áron szerződik.

Annak érdekében, hogy a csapat érdekei megfelelően érvényesüljenek, az üzemi kirendeltségek szakmunkásaival a kirendeltség vezető útján a szerződésekben meghatározott feladatok végrehajtását illetően a csapat, intézet, szerv parancsnoka rendelkezik. Közvetlen és közvetett utasításait — munkaidőn túl is — a kirendeltség vezető köteles végrehajtani. A szakmai irányítás a kv.-i üzem, illetve a kirendeltség vezető állományának feladata.

2. *A használók rendszere* az érintett csapat, szerv katonai alárendeltségének függvényében: seregtest elhelyezési szolgálatból; magasabbegység elhelyezési szolgálatból; valamint az adott létesítmények funkciójának, igénybevételének, légköbméterének, illetve a gépészeti és elektromos berendezések bonyolultságának függvényében laktanya elhelyezési szolgálatból tevődik össze.

A seregtest magasabbegység elhelyezési szolgálatának fontosabb feladatai a következők:

— az alárendeltségébe tartozó csapatelhelyezési szolgálatok költségvetési előirányzati terveinek összesítése, elemzése, jóváhagyása;

— az alárendeltek gazdálkodásának ellenőrzése, építési, elhelyezési és egyéb igényeinek elbírálása, véleményezése, valamint a csapatépítkezések gazdasági tervezése, szervezése, irányítása.

Gazdálkodási rendjük: költségvetési bruttó gazdálkodás.

A *laktanya elhelyezési szolgálat-ok* a csapatok személyi állománya anyagi-technikai eszközeinek elhelyezését, az építmények használhatóságának, az elhelyezési szakanyag ellátásának biztosítását hajtják végre a csapatparancsnokok utasításának megfelelően. Működésük során szoros kapcsolatot alakítanak ki az üzemi kirendeltségekkel és az üzemekkel. E kapcsolat tartalmát és rendjét a fő referátum tartalmazza részletesen.

Gazdálkodási rendjük: a költségvetési bruttó gazdálkodás.

A jelenleg bevezetésre kerülő szervezeti és működési korszerűsítés és annak második ütemben történő továbbfejlesztése eredményeként várható, hogy az MN elhelyezési és beruházási szolgálat korszerűbb szolgáltató rendszere alakul ki. A szolgálat egyes vezetési szintjein a profilok tisztábbá válnak, a jogkörök birtokában a helyi döntés lehetősége és a felelősség jobban érvényesül, az ügyintézés operatívabbá válik.

Várhatóan a csapatok és az elhelyezési igazgatóságok számára a termelő- szolgáltató üzemek kifejlesztésével fokozatosan biztosítható lesz a szükséges szolgáltató kapacitás, jelentősen csökken az építőipari kapacitás hiányából adódó kiszolgáltatottság, ugyanakkor a szabadáras rendszer helyett zömében néphadseregünk költségvetési formájával jobban összhangban álló irányított áras építkezési tevékenység valósulhat meg.

Az áttérés — a költségvetési üzemek teljes kifejlődése — több évig tartó folyamat lesz, melynek során természetesen figyelembe kell venni az általános munkaerő helyzettel összefüggő létszám és bérezési problémákból adódó nehézségeket is. Ezzel kapcsolatban az esetleges negatív hatások csökkentését a sorállománnyal rendelkező csapatoknál a karbantartó és kiszolgáló alegységek működtetésével, a sorállománnyal nem rendelkező vezető szerveknél és intézeteknél ösztönző bérezési rendszerrel és a fenntartási hitelek differenciált elosztásával célszerű ideiglenesen áthidalni.

Az átszervezés végrehajtása objektív szükségszerűség volt. Olyan feladatok indokolták, amelyek megoldása már a korábbi állománytáblás rendszer bármely fejlesztésével sem lett volna célszerű. Ezért választotta a vezetés a most ismertetett rendszert, amely a szervezeti változtatásokon túlmenően új munkaszervezést és munkamódszereket is feltételez, tehát teljeskörű változtatást jelent és fordulópontot képez a szolgálat érdekében.

Összességében levonható az a következtetés, hogy korszerű, a katonai igényeket figyelembe vevő, ugyanakkor a népgazdasági környezethez is jobban igazodó szervezetek kerülnek kialakításra, melyek a lehetőségek figyelembevételével képesek a vezetés által meghatározott célkitűzések teljesítésére, ugyanakkor a jelenleginél lényegesen kedvezőbb feltételeket tudnak teremteni a csapatok igényeinek kielégítésére laktanyáink fenntartásával, a katonák életkörülményeinek javításával kapcsolatos feladatok realizálásához.